

IX. Rozcestí nad Orlovem. Lidé v lese

Nacházíme se opět na hranici **Vojenského újezdu Brdy**. Zdejší rozsáhlé lesy a existence vojenského újezdu značně ovlivnily život zdejších lidí. Práci jim kromě **březohorských a příbramských dolů a hutí** a průmyslu s nimi spojeného, poskytoval i **les** a lidé se s ním naučili žít. Řada z nich pracovala jako **dřevaři a další lesní zaměstnanci**. Dřevo bylo důležitým **stavebním materiálem, otopem, ale i surovinou k výrobě betlémů a poutního zboží**, kterým si lidé v tomto kraji přilepšovali ke svému živobytí. Zemědělství na zdejších chudých půdách nikdy nenabývalo většího významu a tak **práce v lese byla sice namáhavou, ale ceněnou a váženou příležitostí**. Kromě dolů na stříbro a olovo byla v Brdech a jejich okolí dobývána i **železná ruda** a následně v četných hamrech a hutích i zpracovávána. Dokonce v takovém rozsahu, že **Podbrdsko bylo až do poloviny 19. století nejvýznamnější železářskou oblastí Čech**. Právě technologie zpracování železa, při níž se masivně využívalo **dřevěného uhlí** (*ale i využití dřeva v hlubinných dolech*) pravděpodobně vedla ke zcela radikální změně vegetačního krytu Brd. Zdejší převážně **bukové lesy padly za obět' výroby dřevěného uhlí** v milířích a byly následně **nahrazeny smrkovými monokulturami**, jejichž obhospodařování bylo podstatně efektivnější. Častým zaměstnáním zdejších lidí tak bylo i **uhlířství** a dodnes v lesích nacházíme četné pozůstatky milířů v podobě uměle zarovnaných plošin a občas i zbylých uhlíků. Kromě výroby dřevěného uhlí však velké množství dřeva strávilo i několik **sklářských hutí**, jež v Brdech též vznikly, nepůsobily tu však dlouho. Ze smůly byl zpracováván i **dehet**. A dřevo sloužilo i k **výrobě octa**, jak svědčí i název nedalekého rybníka **Octárna** u Obecnice, pod jehož hrází se k tomuto účelu zpracovávalo. Les byl významným **zdrojem poživatin**, především **hub a dalších lesních plodů**. Ostatně právě sběr hub a zejména **borůvek a brusinek** je až doposud nejen příjemnou zábavou, ale i vítaným vedlejším příjmem mnoha zdejších obyvatel. Samozřejmě nemůžeme zapomenout i na **bohatství lesní zvěře**, zejména vysoké, jejíž **lov** byl však vždy především výsadou vyšších vrstev. (*Ale spousta místních pytláckých historek svědčí o tom, že zvěř byla oblíbena i prostým lidem*).

Na přelomu 19. a 20. století se začala rozvíjet i **turistika** a právě **Brdy** se staly v naší zemi jednou **z kolébek turistiky a trampingu**. To se změnilo zřízením vojenské dělostřelecké střelnice v roce 1927. Zpočátku byli turisté omezováni jen v době probíhajících střeľeb, ale **rozšíření vojenského prostoru Wehrmachtem po roce 1939 znamenalo konec turistiky a cestovního ruchu** v této krajině. Od roku 1949 se **Vojenský újezd Brdy stal téměř hermeticky uzavřeným územím**, kam byl vstup bez povolení (*které však jen málokdo získal*), spojen s rizikem velmi citelného postihu, včetně obvinění z vyzvědačství. O turistice v Brdech si místní už mohli nechat jen zdát a okolí vojenského újezdu se na desítky let stalo jakýmsi **vnitřním pohraničím**, kde i pohyb cizích osob vyvolával podezření a nedůvěru. Armáda se stala jediným pánem rozsáhlého území ve středu Čech. Nutno však konstatovat, že striktně dodržovaný režim vojenského újezdu a tehdy jen minimální zásahy do zdejší přírody, zřejmě **uchránily Brdy před devastací** chatovými osadami, rekreačními objekty, melioracemi a experimenty s chemizací zemědělství. Změna společenského systému v roce 1989 přinesla **uvolnění režimu** vojenského újezdu, avšak bohužel i obrovský **tlak na hospodářské využívání přírodního bohatství Brd**. Intenzivní a často zcela **bezohledná těžba dřeva**, i **neuvážené zásahy do hydriky území**, které od devadesátých let **trvají až dodnes**, velmi rychle donedávna ještě zachovalou **přírodu Brd extrémně poškozují**. Proto přichází záměr vyhlásit toto území **chráněnou krajinnou oblastí** skutečně v hodině dvanácté.